

Олена Володимирівна РЯБІНІНА,
*доктор філософських наук, професор,
професор кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін
соціально-психологічного факультету
Національного університету цивільного захисту України;*

Михайло Іванович ХАРЛАМОВ,
*доктор історичних наук, доцент,
завідувач кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін
соціально-психологічного факультету
Національного університету цивільного захисту України;*

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ Й ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Соціальна політика – це складова частина внутрішньої політики держави, втілена в його соціальних програмах і практиці, і регулюючі відносини в суспільстві в інтересах основних соціальних груп населення. Однак будь-які соціальні програми, як відомо, є лише декларацією, якщо не підкріплені матеріально, не забезпечені економічно. Тому в цьому сенсі соціальна політика вторинна щодо економіки.

У соціальній політиці можна виділити два взаємообумовлених, взаємодіючих компоненти. Один з них це науково-пізнавальний компонент соціальної політики, що є результатом аналізу й осмислення назрілих у суспільстві потреб, тенденцій розвитку соціальних процесів, оцінкою попереднього курсу соціальної політики держави. Він відбиває рівень суспільної думки та настроїв суспільства. Другий компонент соціальної політики держави це практично-організаційний компонент, тобто це безпосереднє здійснення її стратегічних завдань [1, с. 17].

В цьому контексті великого значення набуває різнобічна організаторська діяльність органів державного управління. Соціальна політика заснована на системі певних принципів: гуманізм і соціальна справедливість; системність, безперервність, наступність; збалансованість цілей і можливостей реалізації соціальної політики (як за часом, так і за необхідними ресурсами); відкритість (вільне вираження суджень всіх груп і шарів суспільства); демократизм вироблення й реалізації соціальної політики (відкрите обговорення проектів великих соціально-політичних рішень, всебічне виявлення суспільної думки з основних питань); контроль суспільства над реалізацією соціальної політики; адресність заходів з соціального захисту населення; посилення соціальної допомоги соціально уразливим і малозабезпеченим групам населення.

Основними актуальними функціями соціальної політики в державі є: вираження, захист і узгодження інтересів соціальних груп і шарів суспільства та окремих його членів; оптимальне вирішення суспільних протиріч у соціальній сфері, здійснення «діалогу» між громадянами й державою; інтеграція різних верств населення, підтримка цілісної суспільної системи, системи стабільності й порядку в державі; функція прогнозування соціальних процесів; функція керування соціальними процесами [1, с. 64]. За допомогою функцій забезпечується головне завдання соціальної політики – гармонізація суспільних відносин і здійснюється керування соціальним розвитком суспільства.

У соціальній політиці держави, як правило, виділяють два самостійних блоки: 1) соціальна політика в широкому сенсі, яка охоплює рішення й заходи, що торкаються усіх

боків життя членів суспільства (забезпечення населення товарами, житлом і послугами, робочими місцями, коштами, охорона й зміцнення здоров'я населення, його освіту й культуру тощо); 2) власне конкретна соціальна політика (її елементами є політика в сфері соціального захисту населення і її конкретні види, родинна політика, молодіжна політика, політика з соціального захисту людей похилого віку й осіб з інвалідністю тощо).

Існує кілька основних фаз механізму реалізації соціальної політики в сфері соціальної роботи. Насамперед це: 1) науковий аналіз і вивчення реально існуючої соціальної ситуації; поглиблений аналіз, виявлення головних проблем і основних протиріч, перспектив розвитку конкретних соціальних відносин; 2) визначення конкретних стратегічних і тактичних цілей соціальної політики, методів і засобів їхнього досягнення, виходячи з наявних матеріально-фінансових, організаційних і інших можливостей; 3) нормативно-правове оформлення обраного варіанту рішення тієї або іншої соціальної проблеми; 4) адміністративно-організаційне забезпечення заходів з реалізації соціальної політики; 5) контроль за ходом і ефективністю проведення соціальної політики й внесення відповідних корективів.

Сьогодні одним з напрямків державно-правової підтримки соціальної роботи є вдосконалювання законодавства держави в сфері соціального обслуговування населення [2, с. 189]. У законодавстві України закріплені основні принципи соціального обслуговування: доступність – послуги повинні бути максимально наближені до клієнтів територіально й бути в необхідній кількості і якості; добровільність – послуги не можуть надаватися всупереч волі громадянина за винятком випадків, коли мова йде про загрозу життя й безпеки, насамперед дітей, літніх та осіб з інвалідністю; пріоритетність надання соціальних послуг неповнолітнім, що перебувають у важкій життєвій ситуації; конфіденційність – нерозголошення таємниці клієнта, дбайливе відношення до його почуттів; профілактична спрямованість – допомога повинна бути зроблена не тільки в той час, коли людина вже потрапила в скрутний стан, але вона повинна сприяти недопущенню такого складного становища. Закони держави зобов'язують здійснювати соціальне обслуговування та соціальний захист відповідно до державних стандартів, що визначають основні вимоги до обсягу і якості соціальних послуг, порядку й умовам їхнього надання.

Висновок. Соціальна політика держави у сьогоднішні складні часи має бути однією з пріоритетних сфер для влади. І хоча ми бачимо, що держава докладает значних зусиль для вирішення соціальних проблем в суспільстві, все ж на нашу думку їх поки що недостатньо для задоволення потреб суспільства. Соціальна політика держави має вирішувати проблеми соціальної роботи передусім в першу чергу людей, які потрапили до складних життєвих ситуацій, а саме: людей з тимчасово окупованих територій, внутрішньо переміщених осіб, осіб з інвалідністю, похилих людей та багатодітних родин.

Список бібліографічних посилань

1. Малімон В. І. Соціальна і гуманітарна політика: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. с. 17.
2. Малімон В. І. Соціальна і гуманітарна політика: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. с. 64.
3. Балтачєєва Н.А. Теорія та практика формування і реалізації соціальної політики в Україні. Донецьк, 2010. с. 189.